

Samenvatting

Advies conceptbesluit wijziging Penitentiaire maatregel en Besluit politiegegevens

Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming

De Afdeling advisering van de Raad voor Strafrechtstoepassing jeugdbescherming (hierna: de RSJ) heeft een advies uitgebracht over het conceptbesluit wijziging van de Penitentiaire maatregel en het Besluit politiegegevens.

De RSJ is in dit advies ingegaan op de uitwerking van enkele maatregelen die in de Penitentiaire beginselenwet worden vastgelegd ter bestrijding van de voortzetting van ernstige georganiseerde criminaliteit vanuit detentie. Deze maatregelen gaan over:

- het visueel toezicht op het contact van een gedetineerde met een rechtsbijstandverlener;
- de beperking van het aantal rechtsbijstandverleners waarmee vertrouwelijk contact mag plaatsvinden per gedetineerde tot in beginsel twee en
- het werken in koppels door medisch hulpverleners en geestelijk verzorgers (vier ogen-principe).

Toepassingsbereik van de maatregelen in de EBI en op een AIT

De maatregelen worden toegepast op alle gedetineerden die in de extra beveiligde inrichting (EBI) of op een afdeling voor intensief toezicht (AIT) van een penitentiaire inrichting worden geplaatst. Het gaat om een potentieel grote groep: 24 gedetineerden in de EBI en 90 gedetineerden op een AIT. De RSJ meent dat de vergaande beperkende maatregelen alleen gerechtvaardigd kunnen worden op grond van het gevaar dat van de gedetineerde uitgaat. Daarom adviseert de RSJ de maatregelen niet generiek toe te passen op gedetineerden in de EBI en op een AIT, maar alleen op gedetineerden die in de EBI verblijven op de c- of d-grond van artikel 6 van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing gedetineerden. Bij het nemen van beveiligingsmaatregelen voor gedetineerden op een AIT en in de EBI moet maatwerk voor gedetineerden het uitgangspunt zijn.

Visueel toezicht op en onderbreking van het gesprek tussen gedetineerde en rechtsbijstandverlener

De regeling van de onderbreking van het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener op grond van visueel toezicht is onvoldoende concreet uitgewerkt en roept vragen op. Gaat het bij 'onderbreken van het gesprek' over opschorten of beëindigen van het gesprek? Welke rol hebben de penitentiair inrichtingswerker en de (plaatsvervangend) directeur in het geheel? Wat moet worden verstaan onder een plotselinge hevige en al dan niet onderdrukte emotie die de aanleiding kan zijn voor het onderbreken van het gesprek?

Als er geen opschorting van het gesprek plaatsvindt en de minister heeft bedoeld het gesprek direct te beëindigen, adviseert de RSJ de term 'beëindiging' te gebruiken in plaats van de term 'onderbreking'. Als het de bedoeling is het gesprek eerst op te schorten en vervolgens, na overleg met de (plaatsvervangend) directeur, te beëindigen, dan moet dit opgenomen worden in de tekst van het besluit.

De RSJ adviseert de camerabeelden van het gesprek tussen de gedetineerde en de rechtsbijstandverlener tot drie maanden na het verstrijken van de beklagtermijn te bewaren, in verband met een eventueel verschoonbare termijnoverschrijding.

Vier ogen-principe bij medisch hulpverleners en geestelijk verzorgers

Als de minister het vier ogen-principe bij medisch hulpverleners en geestelijk verzorgers voor alle gedetineerden in de EBI en op een AIT wil toepassen, komt een potentieel grote groep gedetineerden hiervoor in aanmerking. In het contact van de gedetineerde met twee geestelijk verzorgers wordt de eis gesteld dat deze geestelijk verzorgers van dezelfde godsdienst of levensovertuiging moeten zijn. De RSJ adviseert hier in beginsel wel naar te streven, maar een uitzondering op deze eis mogelijk te maken in verband met mogelijke capaciteitsproblemen bij geestelijk verzorgers van een bepaalde denominatie.

Aanbevelingen

De RSJ komt tot de volgende aanbevelingen:

1. Pas de beperkende maatregelen in het contact met raadslieden en het vier ogen-principe voor geestelijk verzorgers en medische hulpverleners niet generiek toe op alle gedetineerden in de EBI en op een AIT. Pas deze maatregelen alleen toe in de EBI en alleen voor gedetineerden die op de c- en d-grond van artikel 6 Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing gedetineerden in de EBI zijn geplaatst. Maatwerk in individuele gevallen moet het uitgangspunt zijn voor plaatsing en beperkingen. Pas hiertoe het wetsvoorstel tot wijziging van de Penitentiaire beginselenwet en de voorliggende wijziging van de Penitentiaire maatregel aan.
2. Licht de procedure van onderbreking van het gesprek tussen gedetineerde en rechtsbijstandverlener bij gevaarlijk gedrag van de gedetineerde toe en maak duidelijk welke rol de penitentiair inrichtingswerker en de (plaatsvervangend) directeur hebben in het geheel. Pas de regeling in de Penitentiaire maatregel zo nodig aan. Gebruik daar waar sprake is van beëindiging van het gesprek de term 'beëindiging' in plaats van 'onderbreking'.
3. Bewaar de camerabeelden van de beëindiging van (het visueel toezicht op) het gesprek tussen rechtsbijstandverlener en gedetineerde tot drie maanden na het verstrijken van de beklagtermijn, in verband met eventuele verschoonbare termijnoverschrijdingen.

Het advies kunt u raadplegen op de RSJ website.

